

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Commentarii Tres in Universam Aristotelis Philosophiam

Crespin, François

Brvxellæ, 1652

VI. An detur differentia communis atoma, ac per consequens, Species
atoma, sivè infima.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95346](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95346)

maliter seu essentialiter vivens, concedo antecedens: ex parte actus, *sensitivum* ut Differentiam animalis considerantis, nego antecedens. Ad ejus probationem similiter distinguo antecedens: sentire ex parte objecti est formaliter vivere, concedo antecedens: ex parte actus considerantis illud, ut Differentiam præcisè sentientis suprà vivens, nego antecedens. Horum ratio est; quia, secundum nos, qui præcisiones objectivas non admittimus, Genus & Differentia extrinsecè tantum distinguuntur; nec compositio Metaphysica est secundum partes intrinsecas, sed secundum extrinsecas, sive extrinsecè tantum per conceptum distinctas; undè conceptus ea, quæ sunt objectivè eadem, sub hac vel illa ratione, quâ præcisè inter se distinguuntur, considerare potest.

DCLXXXVII. Instabis: juxta hanc distinctionem, Differentiæ non magis erunt infimæ quàm Differentiæ subalternæ, contra omnes Philosophos, ergò, &c.

DCLXXXVIII. Respondeo, distinguendo assumptum: non magis erunt infimæ, secundum inclusionem, concedo assumptum: secundum quod Genus supremum, vel infimum contrahant, nego assumptum: illud autem non est necessarium, ut dicantur infimæ, & hoc sufficit.

DCLXXXIX. Objicies 2°. Aristoteles 7°. Metaph. Text. 48° de Differentiis multa docet: 1°. nihil referre sive ultima tantum, sive superiores Differentiæ ponantur in definitione; ergò censet ultimam includere formaliter superiores. 2° definitionem debere constare Genere proximo & Differentiâ ultimâ, quia hæc includit omnes superiores. 3° oportere Differentiam dividi in Differentiam: *Fissipedalitas enim quædam pedalitas est, pedes habens includitur in bipede, &c.*

Respondeo ad 1um, hanc esse Aristotelis mentem: nihil refert sive ultima tantum objectivè sumpta, sive superiores Differentiæ ponantur in definitione, quia ex parte objecti non distinguuntur. Hinc constat, Aristotelem non admisisse præcisiones objectivas; nam, illis admissis, multum refert, an ultima Differentia tantum, an superiores Differentiæ ponantur in definitione, ut statim patebit; quia rationale (ut loquuntur) ut Differentia hominis, est tantum talitas sensitivi; sensitivum, ut Differentia animalis, est tantum talitas viventis. Undè potest quidem Differentia ultima cum Genere proximo v. g. rationale cum animali poni in definitione hominis, nullo tamen modo rationale cum Differentiis superioribus: nam rationale cum illis, excluso alio Genere, non sufficit ad definitionem hominis, quia homo in conceptu suo formali non tantum includit talitatem sensitivi, talitatem viventis, &c. sed sensitivum (puta in abstracto, ut suprà monui) simpliciter, & vivens simpliciter: neque rationale cum Differentiis superioribus & Genere proximo (quod in definitione hominis debet adjungi propter rationem datam) potest facere bonam hominis definitionem, quia cum illud Genus proximum sive animal includat omnes istas talitates, idem bis repeteretur in eadem definitione.

DCLXXXX. Ad 2um. Resp. hanc esse mentem Aristotelis: definitio debet constare Genere proximo & Differentiâ ultimâ ex parte conceptus illam representantis ut Differentiam ultimam; quia præsuppositivè ex parte Generis proximi includit omnes superiores.

R. P. Francisci Bone Spei Logica

DCLXXXI. Ad 3um, quod difficulter solvent Adversarii; quia errant dicentes Aristotelem loqui de Differentia completè sumpta, cum nec tales Differentiæ dentur, nec ullo sensu ut sic sint Differentiæ; sed Genus ut patet, quod in sententia admittentium præcisiones objectivas non potest esse Differentia constitutiva. Quare aliter

DCLXXXII. Respondeo, Differentias, quæ ex parte actus, reverà sunt Differentiæ formaliter, ab Aristotele sumi materialiter, pro eo quod respondet ex parte objecti; ita scilicet ut nolit, Differentiam superiorem dividi ratione sui; sed ipsum objectum tantum, cui identificatur, pro ut respondet conceptui confuso Generis, quomodo est divisibile, non in Differentias (nam hæc non includunt Genus) sed in Species per Differentias; sic v. g. sensitivum sumptum pro Petro & Paulo (quos importat ex parte objecti) conceptis conceptu Generico, sive ut sunt animal; dividitur per rationale & irrationale in hominem & brutum, qui sunt Differentiæ objectivè sumptæ: nam ex parte objecti (ut sæpè dictum est) Genus, Differentia & cæteri gradus Metaphysici non distinguuntur. Undè ad illas propositiones, *Fissipeditas est quædam peditas, pedes habens includitur in bipede, &c.* Respondeo intelligendas esse ex parte objecti, ut sit hic sensus, vacca v. g. concepta conceptu generico, est quoddam animal; animal includitur in gallina v. g. &c. Nec intelligi possunt ex parte actus, quia ex parte actus fissipeditas, quatenus est Differentia fissos pedes habentis à non fissos pedes habente, non est peditas. Item bipes ut præcisè per bipeditatem differt à quadrupede, non concludit pedes habentes, alioqui non esset purum principium disconvenientiæ, contra dicta suprà. Ex his autem, quæ omnino videntur ex mente. D. Thomæ 7°. Metaph. Textu 43°. lect. 12^a. ubi sic loquitur: *Hoc modo hæc Differentia est dividenda habens pedes: scilicet, hujusmodi animalium, aliud est habens pedes scissos, aliud non scissos, &c.*

DCLXXXIII. Colliges 1°, Differentias formaliter sumptas esse 1° divisas; quia ne quidem in ratione entis univocè conveniunt, ut probabitur in Metaph. Undè consequenter, dici debent ultimus conceptus rei, & irresolubilis; alioqui non tam essent Differentia, quàm convenientia. 2° eas nullam pati compositionem ex Genere & Differentia; licet aliundè sint tota essentia Individui, si materialiter sumantur.

D V B I V M V I.

An detur Differentia communis atoma, ac per consequens, Species atoma, sive infima.

DCLXXXIV. Sensus dubii est, an omnis Differentia communis & Species sit per ulteriorem Differentiam communem ad ulteriorem Speciem contrahibilis. Pro quo sit

R E S O L U T I O I.

DCLXXXV. Dico 1°. datur Differentia communis atoma, nec omnis Differentia communis est per ulteriorem contrahibilis.

DCLXXXVI. Probat, quia rationale v. g. abstractū à Petro & Paulo; sensitivū ab hoc & hoc animali

K

immo

immediate individuato à parte rei est talis Differentia, ergo, &c. Probatur antecedens, quia rationali, ratione hæccitatis, cui in Petro; sensitivo, ratione hæccitatis, cui in hoc animali objective identificatum est, repugnat per ulteriorem Differentiam communem ad ulteriorem Speciem contrahi, ergo, &c. Probatur assumptum, quia sicut ratio communis, ut constat ex dictis, non potest abstrahi, nisi ab iis, quibus identificata est; ita non potest contrahi (puta per affirmationem, quomodo fit omnis contractio) nisi ad illa, quibus identificata est, ergo, &c.

DCLXXXVII. Confirmatur, opposita sententia evertit conceptum Speciei infimæ live atomæ, ac per consequens, Differentiæ atomæ, contra communem Philosophorum Sententiam, sine ullo prorsus fundamento; ut solutione Argumentorum patebit, ergo, &c.

DCLXXXVIII. Objicies 1°. ideò Porphyrius in definitione Differentiæ Logicæ non addidit *vel numero Differentibus*, quia putavit non dari Differentias atomas, ergo, ex mente ipsius, non dantur.

DCLXXXIX. Respondeo, negando antecedens, quia de mente Porphyrii valde incertum est, hocque solum certum, quod, an dentur vel non dentur, hic intactum reliquerit: verumtamen, cum Liana, dici potest, id accidisse, quia data definitione Differentiæ Genericæ, satis facile erat, specificam seu atomam definire per hoc additum, *vel solo numero Differentibus*.

DCC. Instabis: Cap. de Differentia, expressè dicit Differentiam hominis esse *rationale mortale*; per *rationale*, hominem cum Angelo convenire, & per *mortale*, ab eodem disconvenire; per *rationale*, disconvenire cum bruto, per *mortale*, cum eodem convenire, ergo, &c.

DCCI. Respondeo, ly *mortale* non spectare ad Differentiam essentialem hominis, sed ad accidentalem, & descriptivam; quia ad essentiam hominis, per Accidens est, quod sit mortalis vel non. Deinde *rationale* Angeli, longè excellentius est, quàm *rationalis* hominis: unde homo per *rationalis*, tantum cum Angelo quoad vocem & equivocè convenit, non quoad rem significatam per vocem & univocè. Quidquid tamen sit de mente Porphyrii, videtur Differentias atomas agnovisse, cum Cap. ultimo hujus Tract. dixit: *Differentiæ quidem sæpè, in multis speciebus versantur*. Vbi per ly *sæpè* significat, Differentias non semper in multis speciebus versari, sed quandoque in una sola; ac proinde aliquas esse atomas; imò cap. 3° Speciem atomam definiendo, *Quæ, cum Species sit, in alias Species dividi nequit, Genus esse nequit*, &c. consequenter admittere debet Differentias atomas. Quare

DCCII. Confirmatur conclusio Autoritate Porphyrii statim citati.

DCCIII. Objicies 2^a, si sensitivo & animali possit addi rationale, hinnibile, &c. quibus ulterius ad alias & alias Species contrahuntur. Item, si numero binario v. g. possit addi ulterior & ulterior Differentia essentialis v. g. trinitas, quaternitas, &c. quidni similiter rationali & homini poterunt alia & alia Differentiæ addi, saltem per Divinam potentiam? in eo enim nulla apparet repugnantia, & videtur paritas: nec est ratio, cur potius dicatur homo absolute Species atomæ, quàm animal, ergo, &c.

DCCIV. Respondeo, soli sensitivo & animali existenti in homine vel bruto posse addi rationale, vel

hinnibile; non verò existenti in hoc animali immediate individuato à parte rei; cur autem illi potius, quàm huic addi possit rationale vel hinnibile, ratio est, quia in homine & bruto nullum est principium repugnantiae; quo minus homo, vel brutum sit sensitivum, animal, &c. imò sensitivum & animal sunt unum & idem objective indivisibiliter, cum eorum hæccitatibus; in hoc verò animali immediate individuato à parte rei, est tale principium repugnantiae, scilicet ipsius hæccitatis, vi cuius summe distinguitur ab omni eo, quod non est illi identificatum. Vnde omne animal, præter illud, quod est identificatum huic animali immediate individuato; omne rationale, præter illud, quod est in homine immediate identificatum hæccitati, potest ejusdem rationis existens contrahi per ulteriorem Differentiam, non secus ac sensitivum: nec apparet, cur tale rationale non sit possibile; licet illud, de quo antè, sit omnino impossibile contrahi per ulteriorem Differentiam communem, quod sufficit, ut salvetur Differentia atomæ.

DCCV. Objicies 3° quod rationale, quod est in Petro & Paulo de facto existentibus, eorum hæccitatibus identificetur, non magis impedit, ne contrahatur ad ultiores Species, per Differentias ultiores, quàm quod sensitivum in Petro & Paulo de facto existentibus, eisdem hæccitatibus identificatum contrahatur ad brutum, per irrationalitatem, vel ad alias Species, per alias Differentias, ergo, &c.

DCCVI. Resp. negando antecedens pro utraque parte; quia illa identificatio cum hæccitatibus Petri & Pauli, tam impedit nè sensitivum contrahatur ad alias Species, & ad alia Individua à Petro & Paulo distincta, quàm nè rationale ad alia contrahatur. Peto enim, an gradus substantiæ v. g. in Petro existens, & hæccitati Petri identificatus, possit contrahi ad aliquas Differentias inferiores, quàm sunt illæ, quibus in Petro identificatur, vel non? Si dicas quod non; aperte sequitur rationale, quod est in Petro, non posse contrahi per aliam Differentiam minus communem ab hæccitate distinctam; quia soli hæccitati Petri infra se in Petro identificatur, ac proinde est Differentia atomæ; & consequenter, si rationale à Petro & Paulo abstrahatur, est Differentia communis atomæ. Si dicas quod sic, consequenter dicere debes, quod gradus substantiæ in Petro existens, & hæccitati Petri identificatus, possit contrahi per aliquas alias Differentias inferiores, quàm sint illæ, quibus in Petro identificatur; hoc dato, sic argumentor: contrahatur ille gradus substantiæ ab ubiquote, sive immensitate participata (supposito quod illa sit possibilis) erit verum, dicere, (saltem materialiter) gradus substantiæ hæccitati Petri identificatus, est ubique, est immensus, &c. sicut verum est, dicere, gradus substantiæ hæccitati Petri identificatus (saltem materialiter) est rationalis, sensitivus, &c. ergo Petrus est ubique, immensus, &c. sicut verum est dicere, Petrus est rationalis, Petrus est sensitivus, &c. Probatur consequentia, quia quæcumque sunt eadem uni 3°, sunt eadem inter se, Petrus & ubiquitas sive immensitas essent eadem cum gradu substantiæ Petro identificato, ergo & eadem inter se; ac proinde, Petrus esset ubique, immensus, &c. quod est experientia & rationi absolum.

DCCVII. Deinde ulterius rogo, quomodo fiat contractio naturæ Universalis? vel enim fit per attractionem

tractionem realem Physicam superioris ad inferius, vel per mentalem, sive per prædicationem superioris de inferiori. 1um dici non potest, quia contractio sequitur abstractionem, quæ sic non est realis Physica, sed mentalis, ergo 2um dici debet: quo dato, sic arguuntur: 1°. Ex concessis, contractio fit per prædicationem mentalem superioris de inferiori, sed ex antè dictis, Tract. 2° de Universalibus Porphyrianis Disp. 1^a. Dub. 8°. Quod abstrahitur ab hac albedine tantum, nec disjunctivè, nec copulativè est prædicabile de multis Individuis Physicis: Item natura abstracta per intellectum, ab unico Individuo, non est nisi de uno, illo v. g. à quo abstracta est, prædicabilis. Ergo gradus substantiæ hæccitati Petri identificatus, non est nisi ad Petrum contrahibilis. Probatur consequentia, quia gradus substantiæ hæccitate Petri identificatus, non potest abstrahi nisi à Petro; nam quidquid ab alio à Petro realiter distincto, abstrahetur, non erit Petro identificatum, ergo, &c. Vnde ulterius infero: ergo rationale unum sub conceptu Petro & Paulo tantum à parte rei identificatum, non est prædicabile de alio, quàm de Petro & Paulo, ac proinde nec per alias differentias, quàm per Petreitatem ac Pauleitatem contrahibile; ergo est de facto Differentia communis atomæ, respectu Petri & Pauli. Ex his

DCCVII. Colliges, Resolutionem nostram non probare, nullam prorsus rationem communem, sive genericam, sive specificam posse abstrahi ab Individuis (quod falso nonnullus indè infert) sed solam rationem communem per intellectum de facto soli Petro & Paulo v. g. identificatam realiter, non posse contrahi nisi ad gradus inferiores, quibus Petro & Paulo de facto identificatur.

DCCIX. Instabis, non minùs gradus communes individuorum merè possibilium identificantur hæccitatibus eorundem, quàm individuorum existentium gradus communes identificantur cum ipsorum hæccitatibus; ergo sicut conceditis (inquies) respectu individuorum merè possibilium, rationale posse ulterius abstrahi & contrahi per a-

lias rationes communes; ità id etiam in actualibus fieri oportet.

DCCX. Respondeo, negando consequentiam; concedimus enim, respectu individuorum merè possibilium, rationale posse ulterius abstrahi & contrahi; quia possibile est (ut contendo) Individuum, cujus rationalitas identificetur Differentiæ se inferiori & hæccitati. Vnde mirum non est, si rationale ab illo Individuo possibili possit ulterius abstrahi & contrahi per alias rationes communes: negamus verò respectu Petri & Pauli de facto existentium, rationale realiter illis identificatum, posse ulterius abstrahi & contrahi, quia non est identificatum; imò nec ullo modo identificabile ulteriori Differentiæ communi, sed soli infra se hæccitati Petri & Pauli. Hinc

DCCXI. Colliges, naturam humanam possibilem ejusdem cum nostra rationis, posse contrahi ad superiores & inferiores Species in infinitum: quia non est ratio, cur potius in uno, quàm in alio numero sistatur. Per hoc tamen non tollimus Species, aut Differentias atomas in homine de facto existente, aut animali respectu individuorum immediatè individuorum, ut patet ex præmissis: nam homo, ut de facto in Petro & Paulo existens, vel etiam ut à Petro & Paulo abstractus, neque potest alius identificari, neque per superiores Differentias essentielles ad alias Species contrahi, licet possit ut possibilis, & sub eo ut tali, Petrus & Paulus de facto existentes, sint Genus immediatè individuatum à parte rei; id enim Resolutioni nostræ non obstat.

RESOLUTIO II.

DCCXII. Dico 2°. datur Species atomæ, nec omnis Species est per ulteriorem Differentiam communem essentialem contrahibilis. Conclusio hæc clara est ex præcedenti, in homine abstracto à Petro & Paulo de facto existentibus, & animali abstracto ab hoc & hoc animali immediatè individuato à parte rei.

DISPUTATIO SEPTIMA

De Proprio.

DUBIUM I.

Quid Proprium in Genere & quodupliciter accipitur.

RESOLUTIO I.

DCCXIII. Dico 1°: Proprium in Genere, hic non est Proprium prout improprio opponitur, quomodo propriè dicitur, homo ridet, & improprie, prataridet; sed prout communi opponitur.

RESOLUTIO II.

DCCXIV. Dico 2°. Proprium prout opponitur communi, quadrupliciter accipitur.

DCCXV. Proprium 1° modo acceptum, est, Quod

soli cuipiam Speciei accidit, etsi non omni; id est, quod uni tantum Speciei convenit, etsi non omnibus istius Speciei Individuis, ut esse Monachum, Philosophum, &c.

DCCXVI. Proprium 2° modo, est, Quod omni Speciei accidit, etsi non soli, id est, quod omnibus unius Speciei Individuis convenit, etsi non soli illi Speciei, ut esse progressivum, aptum habere duos pedes tantum, &c.

DCCXVII. Nota hoc Proprium 2° modo, in rigore potius esse commune multis, quàm Proprium; nisi sumatur comparativè ad ea, quibus præcisè est commune, abstrahendo ab una alia Specie, cui etiam convenit: sic esse aptum habere duos pedes tantum, dicitur esse Proprium 2° modo homini, comparatione factà ad bovem, asinum, &c. quibus id non convenit, & abstrahendo à gallina, cui id convenit.

DCCXVIII. Proprium 3° modo, est, Quod soli &